AVİM
AVRASYA İNCELEMELERİ MERKEZİ
CENTER FOR EURASIAN STUDIES

AVİM Yorum • No: 2016 / 53 • Ekim 2016

AVİM'DEN FARKLI BİR YAKLAŞIM İÇİN ÇAĞRI

AVİM

2015 yılında Ermenistan, Ermeni diasporası ve onların çeşitli yerlerdeki destekçileri; Osmanlı İmparatorluğunun son dönemlerinde gerçekleşen Ermeni isyanları ve bunlarla bağlantılı olaylarla ilgili olan soykırım söyleminin dünya kamuoyunda en yüksek düzeyde kabul görebilmesi için ellerindeki tüm imkânları kullanmak suretiyle büyük bir gayret sarf etmişlerdir. O yıl, yani 1915te bir dünya savaşı içinde yaşanan karmaşık ve travmatik olaylar zincirinden yüz yıl sonra, Ermenistanda ve Diasporadaki pek çok insan, Türkiyenin kendisine yapılan baskıya dayanamayıp, Ermenilerin takılıp kaldıkları kendilerinden menkul söylemirini kabul etmek zorunda kalacağına dair safça bir beklenti içerisindeydiler.

Bu beklentiyle ilgili sorun gerçeklikten kopuk olmasıydı, zira ne Türkiyenin ne de Türk toplumunun böyle bir söylemi kabul etmek konusunda herhangi bir gerekçesi veya isteği yoktu. Pek çok Ermeninin soykırım söylemine samimi bir şekilde inandığı ve bu söylemi kimliklerinin temel taşı haline getirdikleri ortadadır. Ancak Ermeni isyanları ve bunların sonrasında gerçekleşenlerle ilgili bugüne değin yapılan tarihi araştırmalar neticesinde, Ermenilerin sürekli olarak tekrarladıkları (birkaç değişik versiyonu olan) soykırım söyleminin eldeki tarihi bilgilerle uyumsuz olduğu da ortadaydı. Mesele Ermenilerin hayatlarını kaybedip kaybetmediği veya acı çekip çekmediği ile ilgili değildi, zira Türkiye pek çok Ermeninin hayatını kaybettiğini ve çok büyük acılar çektiğini esasen hiç reddetmemiştir. Türkiye ve Türkler bakımından meselenin iki temel boyutu bulunmaktadır: 1) Ermenilerin kesin bir şekilde tanımlanmış hukuki bir terim olan soykırımı yanlış bir şekilde kullanmaları ve 2) Ermenilerin Türklerin de aynı ölçüde ağır kayıplar verdiğini inkâr etmeleri. Ermenilerin tarihi ve hukuki gerçeklerden kopuk olan suçlamalarını kabul etmek ve böyle hatalı bir kabullenmenin getireceği hukuki ve ahlaki yükü üstlenmek Türkiye için akıl dışı olmaktadır.

2015 anmalarından bu yana bir yıldan fazla bir süre geçmiştir ve olaylar hiç de Ermenilerin umduğu gibi gelişmemiştir. AVİM; Ermenistan devletinin ve toplumunun, Diaspora mensuplarının ve Ermeni aydınları ve düşünürlerinin Türkiye ve Türk toplumuna tarihi olaylarla ilgili yaklaşımlarının herhangi olumlu veya yapıcı bir sonuç üretmediğinin farkına varmaları gerektiği kanaatindedir. Türkiye ve Türk toplumu hakkında sığ analizler yapmak, Türkiyeyi gerçekler çıkarlarına uymuyor diye geçmişte olanları duyarsızca dikkate almayan veya geçmişin gerçeklerini kabullenme kapasitesine sahip olmayan veya kabullenmeye daha hazır olmayan bir ülke olarak yansıtmak Türkiyeyi doğru bir şekilde anlamanın yolu değildir. Aynen başka ülkeler gibi Türkiye ve Türk toplumu bu yansıtılandan çok daha fazla sağduyuya sahiptir ve Türkiyede Osmanlı İmparatorluğunun

son dönemlerinde olanlar ve ayrıca başka pek çok bağlantılı tarihi mesele ile ilgili canlı bir tartışma ortamı bulunmaktadır.

Tahmin edileceği üzere, yukarıda bahsedilen bu önyargılı yaklaşımla, geçmiş olaylar ve güncel tartışmalar konusunda Türklerle fikir alışverişinde bulunmak ve uzlaşmak adı altında çeşitli Ermeni grupların başlattığı girişimler (Repair-Geleceği Onarmak platformu bu tür girişimlerden bir tanesidir[1]) başarısızlıkla sonuçlanmaya mahkûmdur. Bu tür girişimler, soykırım söylemini kabul eden ve Türkiye hakkında kategorik olarak olumsuz görüşleri olan, Ermeni veya Türk, benzer fikirli kişileri bir araya getirmek için çok uygun olsa da, soykırım söylemi ve Türkiye hakkında farklı düşünen kişileri bir araya getirmek için uygun değildir. Bu tür girişimler büyük bir çoğunlukla soykırım söyleminin bilinen fikirlerini ve klişelerini ortaya koymakta ve sürekli olarak Türkiyeye ve Türk toplumuna yönelik suçlayıcı analizler üretmektedirler. Bu sebepten ötürü bu tür girişimler herhangi bir yeni fikir içermemekte, artık sıradanlaşmış suçlamaları tekrarlamaktan öteye gidememektedir. Soykırım söylemini reddeden ve/veya Türkiye ve Türk toplumu hakkında daha duyarlı düşüncelere sahip birisi için, bu tür platformlar en iyi ihtimalle çeşitli ortamlardan gelen Ermenilerin soykırım söylemi hakkındaki kafa yapılarını ve onların Türkiyeye ve Türk toplumuna yönelik çeşitli yaklaşımlarını anlamak açısından anlam ifade etmektedir.

Bu tür yaklaşımlar ve zihniyetler; herhangi bir aklıselim sahibi kişinin isteyeceği, Ermeniler ve Türkler ve Ermenistan ve Türkiye arasında sağlanabilecek bir uzlaşmanın gerçekleşmesini geciktirmekten başka bir işe yaramamaktadır. Desteksiz soykırım iddialarından yola çıkarak Türkiyeyi sürekli olarak bir suçlama bombardımanına maruz bırakmak, bu tür suçlamaların Türkiyeden bir takım (tazminat veya toprak parçası gibi) getirimler sağlayacağına inanmak, Osmanlı İmparatorluğunun son dönemlerinde gerçekleşen Ermeni isyanlarının boyutlarını ve yarattığı tehlikeyi küçümsemek veya görmezden gelmek ve Osmanlı topraklarında faaliyet gösteren silahlı Ermeni isyancı grupların (ki bugünün terminolojisi ile bunlara terörist denilmektedir) faaliyetleri sonucunda çok büyük sayılarda Osmanlı Müslümanı sanki ölmemiş gibi davranmak (veya bu gerçeğin farkında bile olmamak) Türkiye ve Türk toplumu açısından son derece itici olmaktadır. Bu tür itici yaklaşımlar ve zihniyetler, bin yıllık ortak tarihi bulunan Ermeniler ve Türkler arasında samimi bir uzlaşmanın sağlanmasını ne yazık ki engellemektedir.

[1] *Repair-Geleceği Onarmak Ermeni-Türk Platformu* http://www.repairfuture.net/index.php/tr/

Yazar Hakkında :

Atıfta bulunmak için: AVİM, . 2026. "AVİM'DEN FARKLI BİR YAKLAŞIM İÇİN ÇAĞRI." Avrasya İncelemeleri Merkezi (AVİM), Yorum No.2016 / 53. Ekim 11. Erişim Kasım 22, 2026. https://www.avim.org.tr/tr/Yorum/AVIM-DEN-FARKLI-BIR-YAKLASIM-ICIN-CAGRI

Süleyman Nazif Sok. No: 12/B Daire 3-4 06550 Çankaya-ANKARA / TÜRKİYE
Tel: +90 (312) 438 50 23-24 • **Fax**: +90 (312) 438 50 26
@avimorgtr
https://www.facebook.com/avrasyaincelemelerimerkezi
E-Posta: info@avim.org.tr
http://avim.org.tr

© 2009-2025 Avrasya İncelemeleri Merkezi (AVİM) Tüm Hakları Saklıdır